

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

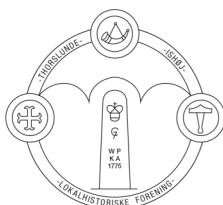
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**Thorslunde-Ishøj
Lokalhistoriske Forening**

Historie ....

- er en mærkelig størrelse

Mange gange benævnes historie i bestemt form "historien" som om der blot var en historie. Andre gange forklares historien som et fælles faktum, som vi kan omsætte i en kanon.

Hvis ikke du har den samme opfattelse af historien som jeg, er vi ikke sammen eller rettere kan vi ikke være sammen om de samme mål .... En fælles historie giver nemlig sammenhængskraft - siges der.

Den italienske filosof og historiker, Benedetto Croce's udtalte i 1915 "Al historie er samtidshistorie". I al sin korthed en meget dækkende forklaring af historie. For når vi studerer fortiden, gør vi det altid fra vores egen samtids udgangspunkt.

Vores spørgsmål til fortiden præges af samtiden, og derfor er al historie i en eller anden forstand samtidshistorie. Ikke sådan at forstå, at fordi vi befinder os i en fælles samtid, har vi også en fælles historie. Samtiden defineres i alt sin enkelhed af de erfaringer den enkelte bringer med sig.

Overført til Ishøj har vi altså ikke en lokalhistorisk fortælling, men rigtig mange fortællinger som skal stykkes sammen for at fortælle hvad Ishøj er.

Det lokale område vi i dag kalder Ishøj Kommune kan ikke genfortælles i en lokalhistorisk historie, men i lige så mange enkelthistorier, som der er indbyggere. Alle har vi vores fortælling. Enkelte har kun nuancer til forskel, andre fortæller en hel anden oplevelse af samme hændelse. Derfor er det også vigtigt, som lokalhistorisk forening og som arkiv, at vi må få del af de historier I ligger inde med.

Fyrsten fra Torslunde, hvor fint et fund det end er, fortæller blot, at der også dengang var liv. I som bor her i dag, kan fortælle om livet i Ishøj, måske også om jeres forældres eller endog jeres bedsteforældres liv. Fyrstens tilstedeværelse kan kun tolkes, jeres er levende.

Jeg håber, at I - høj som lav, rig som fattig, indfødt som tilflytter - alle vil være med til at lægge det lokalhistoriske puslespil, så også næste generation har noget at spejle sig i.

Steen Skovhus

DET SKER

1. november kl. 10.00-15.00

Halloween

Bredkærgård

Det bliver en Uhyggelig hyggelig søndag, hvor vi fejrer Alle Helgen.

For børnene er der forskellige (u)hyggelige aktiviteter.

I caféen sørger Produktionsskolen for lidt godt til ganen til rimelige priser.

Alle er naturligvis velkomne til at komme udklædt.

10. november kl. 18.00

MORTENS AFTEN

Baldersbækvej 2

Ole Kok

Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening afholder igen i år vores traditionelle Mortens aften arrangement i selskabslokalerne hos Ole Kok.

Vi skal selvfølgelig have andesteg denne herlige aften og desuden en dessert og kaffe.

Ole Kok plejer at servere en dejlig velsmagende andesteg, og der er rigeligt af den, så der er lagt op til en dejlig aften med god mad i hyggeligt selskab.

Efter maden er der musikalsk underholdning og mulighed for en svingom.

Pris 175,00 kr. pr. kuvert

Prisen inkluderer and og underholdning.

Ønskes ”andet” mad, bedes det oplyst ved tilmelding.

Salg af billetter - se foreningens hjemmeside www.ishoejlokalhistorisk.dk eller kontakt Preben Kok på mail: preben@ishoejlokalhistorisk.dk eller tlf. 40682681.

Sidste frist for tilmelding er den 2. november 2015.

Jul

på Bredekærgård

Tag familien med til en weekend med julestemning på den gamle bondegård

Bredekærgård
Tranegilde Bygade 4
2635 Ishøj

Besøg gårdbutikken med gløgg, æbleskiver og ris a la mande. Oplev boder med hjemmelavede bolsjer, pølse, ost og honning og julenisser, juledekorationer og den sære bonde.

Kroppedal Museum viser udstillingen "Fyrsten fra Ishøj", og børnene kan lave klippe-klister med 'Aktiviteter for Børn'.

IBUS spejderne sælger pyntegrønt og laver fuglekugler.

Ishøj Naturcenter malker koen og kærner smør, og der er besøg fra Osted Mejeri.

Om lørdagen tager IN FOTO portrætbilleder af de søde nissebørn, og kl. 15.15 trækkes der begge dage lod om julegodter til de fremmødte.

Gratis adgang

Lørdag den 28. november 2015 klokken 12-16

Søndag den 29. november 2015 klokken 10-16

JULETRÆS

FEST

28. december kl. 18.30 Ishøj Skolehal

Mød julemanden og hele hans familie samt et stort nisseorkester. De vil underholde børn og voksne med alt, hvad der hører en gammeldavs juletræsfest til
- nisser - julemusik - sanglege - fællessang - der mangler ikke noget!

GODTEPOSER og sodavand til børnene og kaffe og kringler til de voksne.

Billetterne koster 50 kr. for både børn og voksne, og de kan købes fra den 30. november til 21. december 2015 og sælges .....

Ved JUL på Bredekærgård lørdag d. 28. november og søndag d. 29. november

Ishøj Turistbureau, Store Torv 20, mandag-fredag kl 9.30-16.00 og lørdag kl. 9.30-12.30

Frisør Trunte Bottelet, Ishøj Bygade 109, Ishøj Landsby - 4371 8080

Mandag-fredag kl. 9.00-18.00 - lørdag lukket

Foreningens hjemmeside www.ishoelokalhistorisk.dk

**Der kan ikke købes billetter
ved indgangen**

DET SKER

GULE ÆRTER Centersalen

26. januar 2016 kl. 18.30
Ishøj Bycenter

Gule ærter er en klassisk dansk ret, dateret tilbage til 1766, der traditionelt spises om vinteren. Retten hører til kategorien søbemad, som spises med ske og tilberedes i en gryde.

Til gule ærter hører bl.a. tørrede ærter, suppe, grøntsager, flæsk, pølse og ikke mindst et godt selskab.

Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening holder på traditionerne og inviterer derfor til en af årets oplevelser –

Gule ærter i Ishøj Kultur Cafe

Igen - efter traditionen - er det Ole Kok, der bruger mange timer på at koge suppen og tilberede alt tilbehøret.

Underholdningen står De Farende Svende for og mon ikke, der bliver lagt op til en lille dans?

Prisen for dette overdådige arrangement er beskedne 150 kr. pr. person for ærter, en snaps, en øl/vand og underholdning i topklasse.

Sidste frist for tilmelding er den 12. januar 2016.

Tilmelding sker via foreningens hjemmeside www.ishoejlokalhistorisk.dk eller til Preben Kok - preben@ishoejlokalhistorisk.dk eller på tlf. 40 68 26 81.

Der vil efter tilmeldingen blive fremsendt et bekræftelsesbrev med oplysning om bankkonto. Brevet sendes kun til dem, der tilmelder sig via mail eller telefon.

TUNNELMALERIER

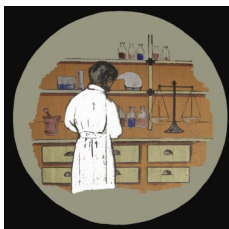
Tunnelmalerier fredet

Ishøj er kendt viden om for sine stitunneller med kunstnerisk udsmykning.

I sommerens løb har der svirret rygter om at malerierne i Ishøjs tunneller ville forsvinde på grund af graffiti.

I mange år blev kunstværkerne i tunnellerne respekteret, og mængden af graffiti-hærværk var begrænset. Sådan er det slet ikke mere. I dag kommer der mere og mere graffiti alle vegne, og det koster op til 70.000 kr. at gemmale det oprindelige motiv. Der er nemlig tale håndarbejde.

Da Torslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening fik færdigen af udviklingen, rettede de straks henvendelse

til Ishøj Kommune for at sikre sig billeder og andet materiale om tilblivelsen af malerierne i tunnellerne.

Regionalavisen Vestegnen, med den tidligere informationschef i Ishøj Kommune og nu redaktør Peter Erlitz, rejste sagen overfor borgmester Ole Bjørstorp, Ishøj.

Dertil sagde Ishøjs borgmester: ”Lad mig blot slå fast med det samme. Det kommer ikke på tale at fjerne mere af tunnel-kunsten. Da vores lokale kunstner, nu afdøde Jørgen Schwaner malede 14.000 kvadratmeter væg i Ishøjs tunneller fra 1976 til 1990, var det Danmarks største udsmykning. Tunnel-kunsten har en meget stor lokalhistorisk værdi for Ishøj”.

600 motiver

Ishøj har et stort og velforgrenet stisystem med i alt 47 tunneller, så fodgængere og cyklister kan færdes sikkert og trygt langt væk fra biltrafikken.

Oprindeligt blev væggene i tunnellerne udsmykket med ca. 600 billeder.

Motiverne forestiller bl. a. sommerfugle, stjernetegn, fisk, fugle og forskelligt gammelt håndværk såsom smedjen, vodbinderen, bageren, slagteren med mere.

Tunnelmalerierne er i tiden blevet brugt af institutioner og forældre til at give børnene en viden og en indlæring om hvad malerierne forestiller og fortæller.

Foto og tekst: Peter Kay

Efter 30 år .....

Stadig kun tilflytter

Dette indlæg er lavet på baggrund af en samtale som Inger Brandt i Torslunde havde i februar 1972 - men med hvem melder historien bare intet om!

”Hist hvor vejen slår en bugt, ligger der et hus så smukt ...”

Denne sang passer glimrende om en flere hundrede år gammel gulkalket ejendom i Torslunde.

Ejendommen har siden 1942 været på ”fjendtlige” hænder – en københavner har købt den, og da hun for flyttede ind med sin 4-årige søn, var han næsten blevet stenet af Torslundeborgerne. Nu bor sønnen selv dør om dør med sin mor samme sted. Og selv om der ”kun” er gået 30 år, har Torslundebefolkningen efterhånden accepteret, at der bor fremmede i det gulkalkede hus.

- Man så jo ned på os, da vi kom for 30 år siden. Man ønskede ikke fremmede i byen, og selv om jeg efterhånden er ved at være en af de ældste beboere i området, så er jeg stadig ikke en rigtig Torslunder, siger fru Inger Brandt.

- Min søn havde de nær ”stenet”, da vi kom. Vi var nemlig de første københavnerne i Torslunde, der dengang kun befolkedes af de mennesker, som arbejdede her.

- Tiden går hurtigt her. Der sker hele tiden noget, men Torslunde er stadig for mig, hvad den var, da vi kom: Et fredeligt og dejligt sted at være, og hvis man selv kan klare hvidtekosten, malerpenslen og lidt værktøj, kan man selv gå og reparere lidt. Eller er det for kostbart at bo i gammelt hus.

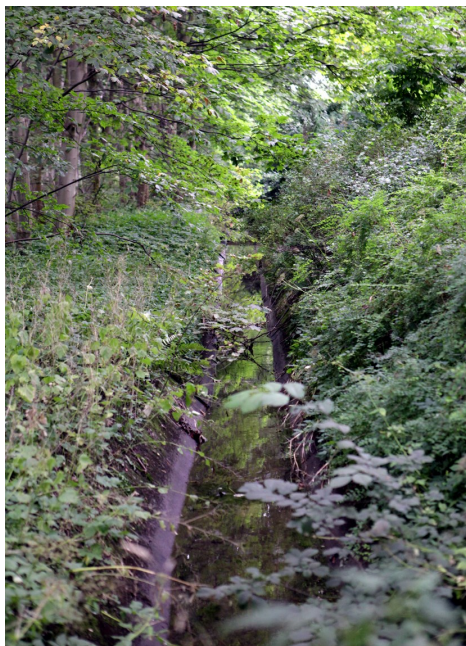
14 meter lang er fru Inger Brands afdeling i det gulkalkede hus. En vinkel, der før var stald, beboes nu af undulater og høns, og desuden er der indrettet værelser til fru Brandts børn, der ved enhver lejlighed søger hjem til stilheden i det gulkalkede hus, der er placeret lige over for den fredede skovstrækning, der tilhører baron Lerche-Lerchenborg, der med sine 80 år er den ældste Torslundeborger. Han har alle sine mange år boet i området.

TORSLUNDE

4 KNALLERTER

- Bortset fra fire knallerter, der om aftenen kører forbi et par gange, er der helt stille i og omkring huset ved aftenstid, siger fru Inger Brandt og fortsætter .

Det er det skønne ved at bo her. Der er stille, og jeg kan ikke finde ulemper overhovedet. Vi har godtnok en mødding liggende lige i nærheden, der kan lugte lidt, men jeg synes godt om lugten, og hvis jeg ikke havde gjort det, ville jeg have kunnet trøste mig med, at det i hvert fald ikke er slemmere end bilosen i København.

-Jeg er i hvert fald aldrig fortrudt, at jeg kom her til Torsslunde, selvom det holdt hårdt de første mange år med at blive accepteret.

-Nu er folk så venlige. Vi kender alle sammen hinanden, vi er alle sammen dus, og når man går en lille tur, møder man jo kun folk, man kender. Det er sådan en rar og afslappende følelse, og det er vel også derfor, mine børn kommer hjem ved enhver lejlighed.

STRÅTAG

Familien Brandt er i disse dage ved at få lagt stråtag på ejendommen. Stråtag er en kostbar tagbelægning, der udføres af specialister, men fru Brandt ville ikke drømme om at lægge et andet tag på.

-Jeg synes, det er synd at lægge stentag på et gammelt hus, når man gerne vil beholde det oprindelige.

- Jeg synes heller ikke om at få nye og store vinduer sat i. Jeg vil hellere beholde mine små vinduer med sprosser. Det giver en gammeldags form for hygge, som jeg altså holder af.

Hvor mange kvadratmeter fru Inger Brandts lille eventyrhus indeholder, ved hun ikke helt selv.

Huset er meget langt - også vinklen, men da flere af værelserne er meget små, snyder et øjesyn ofte.

Selve grunden, hvor det gulkalkede hus er placeret, er ca. 1.200 km² stor, og den ligger i en lavning med en fredet skov som den ene afgrænsning.

Når æbletræerne blomstrer, er familien Brandt lykkelig. Så ånder alt idyl og fred, og der er den stilhed, som familiens medlemmer ønsker.

IKKE FLYGTET

- Men vi er jo ikke flygtet uden for lands lov og ret, siger fru Inger Brandt.

- Der er jo kun en halv times køretur til København, og når man som jeg sagtens kan undvære biografteatrene og de mange mennesker, der bor klinet op og ned af hinanden, er det simpelthen sagen at bo her. Det har jeg syntes i de sidste 30 år, og selv om jeg er et af de mennesker, der har boet længst her i Torslunde, så accepteres jeg stadig ikke af de gamle som en ægte Torslunder.

Det bliver jeg heller aldrig. Jeg vil altid stå som tilflytterdamen fra København, og sådan er det bare! Der går ingen skår i glæden af den grund, og efterhånden føler man sig jo som gammel Torslunder, og kan på en måde bedre forstå det.

FREDET

Det meste af Torslunde er fredet.. Men alligevel er udbudet af gamle ejendomme ret stort. En ældre bygning i bindingsværk er netop blevet solgt for 90.000 kr., og selv om bygningen er faldefærdig, må det alligevel siges at være en pris, som er helt anderledes end de priser, der gives for den bare jord nogle kilometer væk.

En anden ejendom er også til salg: Den går for 90.000 kr., også selv om denne ejendom er meget faldefærdig, vil en pengestærk eller håndværksuddannet køber på få år omdanne den til sit eget lille paradis. Men det vil gå vedkommen- de ligesom Inger Brandt:

Han eller hun vil aldrig helt blive accepteret.

DET ER JO KUN TILFLYTTERE

Foto og redigering Peter Kay

SET & SKET

Jazz og leg i haven på samme dag

Den første søndag i august var en herlig dag for både børn og voksne på Bredekærgård. Første del af dagen var på børnenes vilkår med leg i den store have og besøg hos de mange spændende dyr på i dyregården.

Eftermiddagen var helliget jazzen på gårdspladsen med Jenners Swing Service.

Der var trængsel ved indgangen længe inden musikken skulle begynde.

Normalt kommer orkestrene et par timer før de skal spille for at stille lydanlæg og instrumenter frem, men denne dag kom formanden for Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening til at bide

Foto og tekst: Peter Kay

negle. Bandet var ikke kommet en halv time før start. Formanden var synligt nervøs - talte hele tiden i mobiltelefon. Uroen begyndte også at forplante sig til tilhørerne. I det samme rullede jazzbandets vogn ind på området. De var blevet holdt tilbage på deres vej fra Vestjylland af transporten af de store broelementer til den nye jernbane.

Bandet nåede med kun få minutters forsinkelse at sætte gang i fejende jazztoner.

Jenners Swing Service har specialiseret sig at spille flot swingmusik, foruden de traditionelle populære jazz standard numre, hvilket blev fantastisk godt modtaget.

Jenners Swing Service's motto er "Altid liv og glade dage, altid fest og ballade".

Skovturen 2015

Foreningens årlige skovtur gik i år til Esrum Kloster. 3 fyldte busser kørte af sted fra restestationen ved den nye jernbane bro i dejligt solskin. Først gik turen over Torslunde, Solhøj ikke at forglemme, Ishøj Kommunes udpost mod Rerslev. Gennem det smukke Hedeland forbi Roskilde og videre op til Frederiksværk Marina, hvor det var almindelig strække ben pause.

Esrum Kloster var en oplevelse. Vi startede med et foredrag om Esrum Kloster og munke livet fortalt af formand for Frederiksborg Amts Historiske Selskab Niels Nielsen oppe på det gamle mølleloft. Esrum Møllegård ligger op til klostret og indgår i dag som en del af oplevelsescentret Esrum.

Af selve Esrum Kloster er kun en enkelt senmiddelalderlig længe bevaret. Men under det senere parcelhusbyggeri som støder tæt op til er der stadig rester af det enorme klosterkompleks.

Cistercienserklostret blev grundlagt i 1151 og blev med tiden det mest betydningsfulde cistercienserkloster i Norden og et af knudepunkterne i ordenens fælleseuropæiske netværk.

Efter reformationen overgik klostrets jord og bygninger til kronen og blev i de

Foto og tekst: Steen Skovhus

næste århundrede brugt som kongelig rekreations og jagt område. Store dele af klostret blev på kongelig foranledning nedrevet og munkestenene blev genanvendt til bygningen af Kronborg Slot. Man bevarede kun en bygning, der tjente som jagt slot. Senere er stedet bl.a. anvendt som stutteri, dragonkasserne, amtstue, fængsel, apotek, posthus og flygtninge lejer.

Esrum Kloster havde sørget for et rigtig fint traktement, som blev serveret dels i de hvælvede kælder rum og dels i Abbed-salen. Senere var der kaffe og kage.

Efterfølgende var der rig lejlighed til at se klostrets udstillinger og klosterhaven i eget tempo. Alt i alt en rigtig dejlig dag, med megen hyggeligt samvær og ikke mindst, så blev vi begavet af et ualmindeligt godt sommer vejr.

SET & SKET

Jazzen går i vinterhi

Sidste jazz med Poul Harrison band blev en fantastisk oplevelse. Vejret holdt tørt og mange var mødt op på gårdspladsen.

Foto: Peter Kay

Foto: Steen Skovhus

Så stort tak til alle jer der år efter år er med til gør sommerjazz arrangementerne på Bredekærgård til en succes. Det gælder alle jer frivillige, musikere, kommunen og selvfølgelig alle jer publikummer, for det er jeres skyld, at vi kan blive ved år efter år.

Foto og tekst: Steen Skovhus

Høstfest

Her på sensommeren er høsten i hus. "Marken er mejet og høet er høstet" lyder indledningen til den gamle vise af Mads Hansen, 1868 og videre i andet vers "Loen vi pynter med blomster og blade, vi har georginer og bonderoser nok. Børnene danser allerede så glade". Nu til dags bor de fleste af os i bysamfund og den naturlige glæde over årets cyklus og specielt høsten bjergning er ikke så nærværende i vores bevidsthed.

Derfor har Thorslunde-Ishøj Lokallistoriske Forening sammen med FDF spejderne og Dansk Røde Kors igen i år afholdt Høstfest på Bredekærgård med fokus på naturens glæder og gammeldags fest for børn og barnlige sjæle.

Der var børnecirkus og cowboy dans. Boder med grøntsager, vin, bolsjer, honning og kunsthåndværk. Der var en der forvandlede æbler til den lifligste most og i haven bød spejderne på bål og leg i haven. Jo der var fest den dag på Bredekærgård.

Jægerkroen

Mere end 80 forventnings fulde deltaget var mødt op for, at høre historien om Jægerkroen.

Svend Hilskov (søn af krojer Svend Aage Hilskov) fortalte om Jægerkroen fra hans barns ben., Især huskede han kroen som ung i 1960'erne og især minderne, om hans far som krovært. Det blev til mange pusløjelige og skægge historier. Svend Aage Hilskov var en meget kreativ krovært og stod ikke tilbage for nye ideer, en del gik galt, men mange bar frugt.

1957 solgte navnkundige Kaj Sørensen (Lille Søren) kroen til Svends far, Svend Aage Hilskov, der drev kroen indtil 1971.

I 1950'erne var hverken telefon, radio eller bil allemandseje. De fleste havde en cykel og lysten til at mødes med ligesindede var stor.

Uanset vejr og vind stred man sig selv fra hver sin kant af kommunen til Ishøj for at gøre gymnastik, danse folkedans,

høre foredrag eller deltage i vælgermøder.

En gang i mellem var der bal. Så lå skoene i baggebæreren. og det kunne være en kold fornøjelse at få fødderne op af gummistøvlerne og ned i de iskolde laksko.

Svend (sønnen) blev selv mere eller mindre overtalt til, at bestyrede kroen fra 1972.

Det hele sluttede desværre med, at en tidligere ansat i 1974, var utilfreds med, at han ikke fik

sine ferie penge. Penge kunne han ikke få da kroen var gået konkurs. Skæbnen ville, han senere satte ild til kroen, hvorved et vigtigt stykke historie om Ishøj gik tabt.

Der findes dog et minde fra tiden om Jægerkroen, den Kineske Portal er stadig at opleve, som indgangs parti i Ishøj Dyrepark.

Tekst og foto: Lars Andersen

SET & SKET

Naturen, hvor du bor

Midt i september måned var Torslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening med til at markere naturens dag i Ishøj. Temaet i år var "find vej ud i naturen hvor du bor".

Naturcentret var arrangør og i samarbejde med forskellige lokale organisationer var der forberedt forskellige aktiviteter ved Skovhytten i Dyreparken.

Selv om vejret ikke var med os denne dag var der pænt besøg i området omkring Skovhytten. 65 børn og voksne trodsede regnvejret og kom en tur ud i naturen. I Skovhytten kunne børnene male deres egen stentrold til troldeskoven som et led Lokalhistorisk Forenings

projekt om Trolderier i Tranegilde. Udenfor kunne man bygge sig en fuglekasse eller et insekthotel. Der var også mulighed at bage en pandekage over bålet eller få en smagspøve af kød fra det kvæg der hjælper til med at pleje de grønne områder i kommunen.

Foto og tekst: Preben Kok

HJERTESTARTER

HURTIG HJÆLP ER DOBBELT HJÆLP

Hvert minut er livsvigtigt, når nogen får hjertestop

På Bredekærgård er der opsat en HJERTESTARTER i garderoben i forbindelse med Landsbysalen. Den er tilgængelig hele døgnet, alle ugens dage og hele året.

Du kan ikke træde forkert, når du vælger at træde til, hvis en person falder om med hjertestop.

På hjertestarter.dk kan du læse mere om, hvordan du mest effektivt yder livreddende førstehjælp, få information om, hvordan en hjertestarter virker og lære mere om, hvad der sker, når en person får hjertestop.

Husk: Det er altid bedre at gøre noget end at lade være!

Fotograf Inge Åsmul begejstrede

I en propfyldt Landsbysal på Bredekærgård hørte en forventningsfuld skare fotograf Inge Åsmul fortælle og vise billeder af brødrene Hans og

Karl Olsen fra Taastrup.

Inge Åsmul er en fremragende fotograf, der udover sine portrætfotograferinger i atelieret i Taastrup også tog sig tid til at være med i internationale fotokonkurrencer. Her vandt hun adskillige guldmedaljer med bl.a. brødrene Olsen som motiver.

De to gamle brødre, Hans og Carl Olsen, blev født i henholdsvis 1902 og 1903 på proprietærgården Lykkensgave, som lå tæt på Klovtoftekrydset.

Brødrene arvede Lykkensgave i 1957 og levede hele deres liv på gården. Alt forblev, som da deres mor døde i 1930'erne. Brødrene var ugifte og stod selv for madlavning og 'rengøring', og de dyrkede ingen form for selskabelighed. Derfor

var der ikke mange mennesker, der fik at se, hvordan de boede. Men alle vidste, at brødrene var meget velhavende. Der var virkelig udfordrende fotografiske motiver i deres hjem

Det lykkedes Inge Åsmul at få sig charmeret indendørs og fotograferer herlighederne.

For at få sit vinderbillede, som var med en af brødrene, måtte hun sætte ham ved vinduet, så der

både blev dagslys og glødepærellys. Det giver en helt speciel effekt at blande disse to lyskilder.

For det første skal dagslyset komme ind fra nord og for det andet må der ikke komme solstrejf og reflekser ind gennem vinduet.

Foto: Inge Åsmul & Peter Kay Tekst: Peter Kay

Slægtforskningskursus

En hel del medlemmer lagde sidst i oktober vejen forbi Bredekærgård for at blive klogere på slægtforskning og hvilke veje, som kunne være brugbare for at

få mere at vide om sin fortid.

Der blev søgt gennem både danske og udenlandske kanaler for at finde frem til sine aner.

TORSLUNDE

... bliver kendt, fordi det var glemt

”Det glemte sogn” var det prædikat, som Torslunde fik påhæftet i 1969 af en af dets egne beboere. Udnævnelsen skete under en samtale om udviklingen, som så ud til at slå alle rekorder i Køge Bugt-kommunen Torslunde-Ishøj.

Men, hvis kommunen skulle havde glemt, at der var noget, der hed Torslunde, så vær vis på, at der var andre, som ikke havde. I Undervisningsministeriet havde man Torslunde i tankerne, men man kaldte det blot Taastrup.

Hvis Undervisningsministeriet skulle have besluttet sig for et universitet i Taastrup under en ene eller den anden form, udbygning af Københavns Universitet eller måske et selvstændigt, så ville det

blive bygget i Torslunde. Der var den meget kuriøse omstændighed, der knyttede sig til debatten om universitetsløsninger i Taastrup, og som altså skulle ligge i Torslunde, at Sognerådet i Torslunde-Ishøj på intet tidspunkt var blevet orienteret ad officielle kanaler om planerne om, at der skulle ligge et universitet i kommunen. En privat opkøber erfarede hurtigere end selv de mest velorienterede, at Undervisningsministeriet havde planer i så henseende, og han startede sit krydstogt fra gård til gård i Torslunde for at opkøbe arealer til det nye universitet.

Heldet svigtede ham dog.

Torslundes fremtid kunne også have fået prædikatet ”Uvis hedens by”, da der ikke forelå så meget som en eneste konkret plan om sognets fremtid. Der var ikke udarbejdet byplan for området – eller bestemt noget byplanmæssigt i øvrigt.

Torslunde Sogn – der kan tage pusten fra enhver landsskabsmaler – havde altså mulighed for at få store naboer indenfor en forholdsvis kort årrække. Universitetet var der mulighed for, men Høje Taastrups storcenter - CITY 2 – var en kendsgerning. Meget pegede på, at Torslunde skulle blive fortidens oase i beton- og murstensørkenen, og da ville sognet blive kendt, fordi det var Glemt !

Foto: Ukendt - Tekst redigeret af Peter Kay

Torslunde fik sit Bylaug

I 1974 blev der skrevet et nyt kapitel i Torslundes historie.

Dengang sagde beboerne i Torslunde nemlig definitivt farvel til Torslunde Vandforsyning I/S, på en ordinær generalforsamling.

Torslunde-Ishøj Kommune ville fremover selv stå for vandforsyningen til Torslunde.

Beboernes farvel til Torslunde Vandforsyning var vel nok en anelse vemodigt, eftersom det var en ”institution” beboerne havde levet med i mange år.

Men det vemodige blev til dels afhjulpet af den kendsgerning, at man samtidig med det definitive farvel sagde goddag til Torslunde Bylaug, som blev stiftet på samme møde.

Vedtægter fra 1873

I et bylaugs termologi hedder en generalforsamling et bystævne, formanden en oldermænd og kassereren en skatmester.

På det første bystævne blev Viggo Hansen, der tidligere var formand for Torslunde Vandforsyning, valgt som oldermænd. Hans Hansen – bedre kendt som Hans ved Kirken – blev valgt som skatmester, og som bymænd valgtes Mogens Brandt, Georg Pedersen og Ole Risby.

Vedtægter for Torslunde Bylaug blev godkendt, og det kan da lige oplyses, at disse vedtægter er en ”moderniseret” udgave af Baldersbæk Bylaugs vedtægter, som man havde lånt. Vedtægterne, som var håndskrevet, og nedfældet i 1873.

I et af punkterne i vedtægterne hedder det blandt andet:

”Bystævnet er laugets øverste myndighed, hvor alle under byens hørende anliggender afgøres”.

Oldermænd vælges af bystævnet for et år af gangen. Oldermænd skal værne om lauget, og tilse at de af bystævnet tagne beslutninger sker fyldest, samt indvarsle til møder som udvalget finder det nødvendigt. Oldermænd alene tegner bylauget udadtil.

TORSLUNDE

Miserabel stand

Når vi skriver, at det til dels var et vemodigt farvel, der blev sagt i vandforsyningen, må det lide tilføjes, at der er en del sentimentalitet blandet ind i det spørgsmål, for rent praktisk fungerede tilførslen af vandet ikke synderligt godt. Vandrørsledningerne til husene var i mildest talt huller som en si. Ved udgravningerne blev der fundet mange rør med store huller, hvilket igen var ensbetydende med, at meget af vandet bare fossede direkte ud i undergrunden – hvorfor man bedre nu i Torslunde kan forstå, at man havde haft noget af det dyreste vand i Danmark.

Torslunde-Ishøj Kommune udskiftede alle de mornede rørledninger med mere tidssvarende og mere økonomiske ditto.

”Projekt svinehus”

Nu gælder det bylaugets fremtid. Foreløbig har man dels nedsat et festudvalg, dels et ”projekt svinehus”.

Sidstnævnte kræver nærmere forklaring: Torslunde-borgeren Laurids Strange har meddelt, at bylauget gerne må overtage hans gamle svinesti, der er idyllisk beliggende i Torslunde, og indrette den som samlested for bylauget. Et tilbud man med kyshånd hat taget imod fra bylaugets side.

Festudvalget har planlagt en høstfest. Og gruppen i ”projekt svinesti” er 100 procent overbeviste om, at man i 1975 ved

Oldermænd Viggo Henriksen viser stolt Bylaugets nyerhvervelse, en svinesti, der skal indrettes til mødelokale.

samme tid vil være i stand til at holde bystævnet i svinestien.

- Svinestien er noget forfalden, men væggene og taget fejlede ikke noget, sagde den netop valgte bymand, Mogens Brandt og fortsatte: - Vi finder nærmest det ligger en udfordring i opgaven med at få omdannet den til et rart mødelokale.

Ved bystævnets stiftelsesmøde meldte 35 husstande sig ind i bylauget.

- Men vi er næsten sikre på, at de resterende husstande i Torslunde, også vil slutte op omkring bylauget, sagde Mogens Brandt.

Der er 57 husstande i den gamle bykerne i Torslunde, den ene ”halvdel” af kommunen Torslunde-Ishøj.

Foto: Ukendt - Tekst redigeret af Peter Kay

Torslunde Kirke er den ældste af Ishøjs kirker. Den er bygget omkring år 1150. På det tidspunkt boede der flest mennesker i denne del af sognet, og Torslunde Kirke er den dag i dag hovedsognet.

Torslunde Kirke har fra begyndelsen været temmelig rigt udsmykket, og her skal nævnes et par ting, som var med fra begyndelsen, og som stadig taler et tydeligt sprog til os i dag.

Når vi går ind i en middelalderkirke, fortæller kirken med dens inventar og meget om vore forfædre – og om os.

Det er slående, hvordan mennesker er, som de altid har været. Rammerne har ændret sig, men det inderst i mennesket er, som det alle dage har været.

Det kan vi blandt andet forstå, når vi hører om døbefonten i Torslunde Kirke.

Døbefonten er helt fra 1200 tallet og stammer fra en skånsk gruppe, der kaldes Hylliegruppen. Døbefonten er af sandsten med stiliserede motiver, og selve fonten er smukt formet. Af en eller

anden årsag blev den solgt på en auktion i Roskilde i 1806. Man ville have noget andet!

Der blev anskaffet en ny døbefont, der i synsprotokollen blev betegnet som uan-

stændig. Nu havde man altså solgt den gamle døbefont, og den nye måtte kasseres – hvad skulle man så?

Der blev lavet en døbefont af træ, som blev malet, så den så ud, som om den var af sten. En similifont fik man, og man havde haft en ægte.

Til alt held var der i Roskilde en stiftsskriver, der blev opmærksom på sagen. Stiftsskriveren fandt ud af, at døbefonten fra Torslunde Kirke stod på en mark og blev brugt til vandkar for slibesten og som drikkekrug. Det lykkedes at få den gamle døbefont tilbage til kirken i 1856. Vi håber alle, den bliver stående i kirkerummet, så længe verden består.

Genkender vi ikke det, der skete dengang fra meget af det, der sker i dag? Der er vist også ting, vi kommer til at fortryde, vi har kastet bort, både forfædres ting og deres tanker.

*Prønst Karen Mogensen
(uddrag)*

Foto: Poul Henriksen, Sydkeysten

NYT FRA WEBMASTER

Nu kan du selv være med til at skrive historie.

Et af Thorslunde-Ishøj Lokalhistorisk Forenings formål er bl.a. at indsamle billeder og historier omkring Ishøj, Torslunde og Tranegilde.

På hjemmesiden har alle nu muligheden for, at bidrage til historien ved at uploade egne billeder og historier.

Parti fra Ishøj Landsby

Kig i skuffer og skotøjsæsker, der ligger helt sikker meget spændende historier, som kan deles med andre.

På hjemmesiden kan der allerede nu ses, nogle af de billeder der ligger i Lokalhistorisk arkiv samt bidrag indsendt fra

Parti fra Tranegilde Landby 1910

medlemmerne. Det er bestyrelses mål, at vi igennem tiden får et så bredt udsnit af det indsamlede materiale på siden.

Vi tør ikke love, at dit bidrag bringes på hjemmesiden, men vi vil sørge for, at det arkiveres forsvarligt på Lokalhistorisk arkiv til glæde for andre.

Vil du bidrage med din historie om Ishøjs udvikling, er du velkommen til at indsende dit bidrag, ved at gå på siden <http://ishoejlokalhistorisk.dk/billedarkivet/> og følge vedledningen.

Thorslunde-Ishøj Brugsforening

Husk en beskrivelse af det du indsender med bl.a. årstal og vigtig dit navn.

Bestyrelsen ser frem til, at også denne mulighed bliver flittig brugt, så vi får endnu mere spændende historie om Ishøjs udvikling igennem årene.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte webmasteren Lars Andersen på webmaster@ishoejlokalhistorisk.dk.

Foto: Ukendt Tekst: Lars Andersen

Thorsbro Vandværk sæson 2015.

Enden er nær, og vi i museumsforeningen ser med tilfredshed tilbage på en sommer, hvor alting ”klappede”, som det plejer.

Foreningen er aktiv, og viser rundt på Værket fra april til september, men i den kolde tid kan vi ikke modtage gæster, det er for koldt. Så vender vi bøtten, der er jo altid noget, der skal udføres, og det gør vi så, hvis ikke det bliver for koldt.

Planlægning af den kommende sæson 2016 er igang. Hjemmesiden arbejdes der meget med. Det er ikke nemt, men det går, og det bliver rigtig flot. Se under ”fotogalleri”. www.thorsbrovand.dk

Startluft

2015 vil vi huske som året, hvor vi fik ny startluft. ”Fik” er ikke det rigtige ord, for det kom til at koste rigtig mange penge. Derfor sender vi endnu engang en venlig tanke til Jørgen Viggo Nicolaisen, hvis mindefond vi nyder godt af.

En ny moderne kompressor fik vi forærende. Det var næsten for godt til at være sandt.

Der blev indhentet tilbud på arbejdet med at ombygge anlægget, og samtidig besluttede vi, at der skulle en trykprøvning af de to gamle beholdere til.

Det er dyrt at trykprøve sådanne anlæg, der trykkes med vand, men vi syntes at det var pengene værd. Vi var godt klar over, at vi var sådan lidt på kanten med

reglerne, så vores entreprenør blev anmodet om at sørge for det nødvendige.

Det gik helt galt.

Begge beholdere blev ødelagt, det er ikke til at se, og ingen kom noget til.

Nu har vi investeret i en ny beholder, det var mange penge, men vi får sikkerhed for startluft på et helt nyt anlæg i mange år frem, det betyder:

-Driftssikkerhed - Støjsvagt anlæg - Motorstart når det passer os - At den gamle kompressor er bevaret i museet - At der er ro på i forhold til arbejdstilsynet - At vi kan få godkendt anlægget hvert andet år.

Veterandag søndag d. 6. september, årets sidste åbent-hus.

Det så trist ud, den søndag morgen – let vind og stille regn var det. Ikke så godt for veterankøretøjer.

Men tak, må vi sige til vores veteranvenner. Den første kom kl. 12.00 en time inden vores åbning kl. 13.00. Vejret rettede sig, og det blev en fin dag med 125 gæster og mange smukke køretøjer, biler, cykler og motorcykler.

Niels Meldgaard Nielsen

BESTYRELSEN

Formand	Steen Skovhus	3056 4364
Næstformand	Trine S. Andrä	2970 6003
Kasserer	Birgit Hansen	2851 3139
Sekretær	Preben Kok	4068 2681
Webmaster	Lars Andersen	2372 2145
Bestyrelsesmedlem	Ib Woide mann	4373 9918
Bestyrelsesmedlem	Torben Eg	3139 0846
Bestyrelsesmedlem	Kristian Pedersen	4373 7329
Bestyrelsesmedlem & redaktør	Peter Kay	4030 3538
Suppleant	Jørgen Arnull	4363 2216
Suppleant	Ole Olsen	2945 0811
Suppleant	Arne Sørensen	4092 8438

LOKALHISTORISK ARKIV

Arkivet er åbent hver tirsdag fra kl. 14.00 til kl. 19.00.
Ferielukket i juli og mellem jul og nytår

Arkivet kan også kontaktes på telefon 43 54 64 75.
Spørg efter Troels Øhlenschläger eller Lars Hansen.

E-mail: lars.hansen@kroppedal.dk

Hjemmeside: ishoejlokalhistorisk.dk

Sæt dit præg på bladet!

**Skriv eller ring
til redaktøren**

**Næste nr.:
FEBRUAR 2016**

Ansvarshavende: Steen Skovhus

Redaktør: Peter Kay

Oplag: 1.200 stk.

Tryk: PrintXpress aps.
Hammerholmen 39 F
2650 Hvidovre

ISSN 0902-6592

Kontingent 2015: 75 kr. for enlige
100 kr. for husstand

HUSK

jævnligt at kigge på vor hjemmeside
www.ishoejlokalhistorisk.dk
og se de sidste nye opdateringer med bl.a.

ARRANGEMENTER

1. november kl. 10.00-15.00	Bredebjergård	Halloween
10. november kl. 18.00	Baldersbækvej 2	Mortensand
28. november kl. 12.00	Bredebjergård	Julestue
29. november kl. 10.00	Bredebjergård	Julestue
28. december kl. 18:30	Ishøj Skolehal	Juletræ
26. januar 2016 kl. 18.30	Centersalen	GULE ÆRTER
7. februar 2016	Bredebjergård	Fastelavnsfest
8. marts 2016 kl. 19.00	Bredebjergård	Generalforsamling

HUSK

...at tilmelde dig NYHEDSBREVET fra
Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening
på hjemmesiden www.ishoejlokalhistorisk.dk